

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ**
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ, КАДРОВЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ЗНАТЬ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»

УДК 611.127:591.4-092.9

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ МОЛОДШИХ І СТАРШИХ КУРСІВ КАФЕДР ГІГІЄНИЧНОГО ПРОФІЛЮ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ

Абрамов С.В., Байбаков В.М., Григоренко Л. В.

*Дніпровський медичний інститут традиційної і нетрадиційної медицини,
ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»*

PECULIARITIES OF TRAINING ENGLISH-SPEAKING STUDENTS OF THE JUNIOR AND SENIOR COURSES IN THE HYGIENIC PROFILE DEPARTMENTS AT HIGHER EDUCATIONAL MEDICAL INSTITUTIONS

Abramov S.V., Baibakov V. M., Hryhorenko L. V.

*Dnepropetrovsk Medical Institute of Traditional and Non – Traditional Medicine
«Dnepropetrovsk Medical Academy MNU»*

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ СТУДЕНТОВ МЛАДШИХ И СТАРШИХ КУРСОВ НА КАФЕДРАХ ГИГИЕНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Абрамов С.В., Байбаков В.М., Григоренко Л. В.

*Днепропетровский медицинский институт традиционной и нетрадиционной медицины
ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗУ», кафедра гигиены и экологии*

Анотація. У статті показано особливості підготовки англomовних студентів молодших і старших курсів на кафедрах гігієнічного профілю у вищих навчальних медичних закладах. Встановлено, що для англomовних студентів молодших курсів більш актуально проведення семінарів – конференцій з дискусіями доповідей учасників, а для студентів старших курсів – рішення ситуаційних завдань з аналізом нормативних документів по темі практичного заняття, оцінка факторів навколишнього середовища за допомогою приладів, ведення протокольних зошитів по темам практичних занять і СРС, проміжний і підсумковий контроль по тестах з бази «Крок-2», що обумовлено особливостями навчальної програми з гігієни для іноземних студентів 3 і 6 курсів по спеціальності «Лікувальна справа».

Ключові слова: семінар – конференція, гігієнічний профіль, самостійна робота, англomовні студенти, навколишнє середовище.

Abstract. In the article had been shown features of preparation English – speaking students of undergraduate and graduate courses in the departments of hygienic profile at the higher educational medical institutions. It was found that for English-speaking students of younger courses more relevant were seminars – conferences with discussions of the participants' reports, for graduate students – decision of the situational tasks, analysis of regulatory documents on a subject of the practical classes, assessment of the environmental factors by means of the devices, maintenance of protocols by the practical classes topics and independent work of students, intermediate and final control tests from database "KROK–2", according to the peculiarities of training programme from hygiene for foreign students of the 3 and 6 courses on the specialty "Medical business".

Key words: seminar – conference, hygienic profile, individual work, English-speaking students, environment.

Аннотация. В статье показаны особенности подготовки англоязычных студентов младших и старших курсов на кафедрах гигиенического профиля в высших учебных медицинских учреждениях. Установлено, что для англоязычных студентов младших курсов более актуально проведение семинаров – конференций с дискуссиями докладов участников, а для студентов старших курсов – решение ситуационных задач с разбором нормативных документов по теме практического занятия, оценка факторов окружающей среды при помощи приборов, ведение протокольных тетрадей по темам практических занятий и СРС, промежуточный и итоговый контроль по тестам из базы "Крок–2", что обусловлено особенностями учебной программы по гигиене для иностранных студентов 3 и 6 курсов специальности "Лечебное дело".

Ключевые слова: семинар - конференция, гигиенический профиль, самостоятельная работа, англоязычные студенты, окружающая среда.

Вступ. У статті наведено досвід роботи по організації підготовки англomовних студентів на кафедрі гігієни та екології. Ефективність підготовки іноземних студентів визначається якістю навчання на кафедрі з використанням іновативних технологій. Придбання навичок самостійної роботи з літературою, індивідуалізація навчання, рішення ситуаційних завдань, виступ на студентських конференціях забезпечує високу професійну підготовку англomовних студентів на кафедрах гігієнічного профілю.

Новизна дослідження полягає в обґрунтуванні технології підготовки англomовних студентів молодших і старших курсів на кафедрах гігієнічного профілю в процесі вивчення гігієни по циклової і семестрової формах навчання.

Аналіз останніх досліджень. У роботах [1, 2] запропонована технологія індивідуалізації навчання, яка вира-

жається в тому, що кожен викладач в малих групах – до 10 чоловік навчає іноземних студентів основам клінічного мислення на клінічних кафедрах. У дослідженнях [3, 4] показана ефективна роль студентського наукового товариства в професійно – орієнтованому навчанні студентів – медиків на клінічних кафедрах.

Мета і методи дослідження: проаналізувати сучасні технології підготовки англomовних студентів молодших і старших курсів на кафедрах гігієнічного профілю. Використовувалися методи: анкетування, порівняльний аналіз, медичний (науковий) дискурс, описовий, бібліографічний.

Результати дослідження. Для поліпшення якості засвоєння навчального матеріалу за I семестр з дисципліни: "Гігієна" для англomовних студентів 3 курсу за спеціальністю "Лікувальна справа" пропонується проводити в кінці семестру доповіді з презентацією за однією з тем самостійної роботи. Так, наприклад студентами були обрані і підготовлені доповіді за наступними темами: "Food poisoning and their prophylaxis", "Hygiene: the importance and impact of hand washing", "Hygienic problems of healthy lifestyle and personal hygiene", "Radioactive pollution of environment and its influence on population health", "Introduction of pollution. Air, land, water and radioactive pollution", "Synthetic food as a new hygienic problem", "Hospital hygiene and the surgeon, anesthesiologist, dresser – nurse occupational hazards and hygiene of labor", "Environmental health hazards", "Carcinogenic factors of occupational condition", "Hygienic value of basic nutrients of food. Properties of food products. Methods of determination and estimation of food status of a human".

Серед англomовних студентів 3 та 6 курсів навчання проводилось анкетне опитування по організації самостійної роботи (СРС) на кафедрі гігієни та екології. Анкета включала 16 питань. Найбільш актуальними і повністю відображають сприйняття студентами самостійної роботи були наступні питання: "Скільки часу Ви витрачаєте на підготовку до кожного аудиторного (позааудиторний) заняття – з теоретичних і з клінічних дисциплін?", "Які види самостійної роботи Ви виконуєте?", "Ваші побажання щодо вдосконалення організації СРС на кафедрі гігієни та екології" та ін. Найбільш популярними формами підготовки СРС 90% опитаних англomовних студентів бачать виступи з доповідями та презентаціями за запропонованими викладачем темам СРС з дискусією в кінці семінарського заняття – переважно студенти молодших курсів навчання. Тоді як, англomовні студенти старших курсів хотіли б використовувати при підготовці СРС інноваційні методи, такі як перегляд відеофільмів по темі заняття, прослуховування лекцій в формі вебінарів, та інші форми підготовки з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

На 3 курсі практичні заняття з гігієни проводяться по семестрах. В кінці кожного семестру викладач проводить семінар – конференцію з обговоренням доповідей найкращих студентів. Особливістю навчання англomовних студентів молодших курсів є доступне викладання предмета, з комбінацією усного та письмового опитування. На кафедрах гігієнічного профілю особлива увага приділяється розбору практичних навичок при роботі з приладом. Так, наприклад, під час практичних занять викладач розбирає разом зі студентами принципи роботи люксметра, психрометра, анеометра, батометра, апарату Кротова, біодозиметра Горбачова, шумомера, актинометра. З метою апробації отриманих результатів, на кафедрі гігієни та екології впроваджені протоколи лабораторних досліджень факторів навколишнього середовища для англomовних студентів молодших і старших курсів.

В кінці I семестру англomовними викладачами кафедри проводилося засідання студентського наукового товариства – СНТ, в якому брали участь англomовні студенти молодших курсів. Доповіді учасників конференції були представлені англійською мовою за такими темами: "Chemical pollution: definition and prevention", "Comparative characteristic of methods of water purification", "Hygienic requirements to nutrition for a pregnant woman", "Hygienic significance of using food from sea for health". Конференція була присвячена питанням безпеки і екології "Ecology and safety: first experience".

За підсумками конференції були опубліковані тези в збірнику доповідей підсумкової конференції СНТ "Учитель і учень – 2018". Під науковим керівництвом авторів цих рядків були опубліковані тези найкращих доповідей серед англomовних студентів 3 курсу I міжнародного факультету за спеціальністю "Лікувальна справа": "Non-community drinking water system characteristics in the rural settlements", "Contamination of Dnipropetrovsk region centralized water supply sources with nitrates", "Municipal wastewater application at the formation of secondary ecosystems", "Suitability of wastewater sludge for landscape reclamation in Krivoy Rog iron mining ore deposit companies", "Interpreting the water quality (by the results of sociological survey)", "Availability of drinking water usage in the rural settlements and Dnipro city population".

На відміну від англomовних студентів молодших курсів, для студентів старших курсів передбачена циклова система навчання. Загальна тривалість циклу становить 8 днів, а практичні заняття та лекції проводяться одним блоком. В кінці циклу на кафедрах гігієнічного профілю англomовні студенти 6 курсів складають підсумковий модуль, який включає в себе написання тестів з бази "Крок – 2" по всіх розділах гігієни та перевірку викладачем заповнених в протокольних зошитах 10 тем СРС. Для поліпшення якості підготовки англomовних студентів 6 курсу II міжнародного факультету за спеціальністю "Лікувальна справа" до здачі ліцензійного іспиту "Крок – 2", щодня проводиться тренінг в режимі контролю в комп'ютерному класі, обладнаному сучасними комп'ютерами по всіх розділах гігієни, які складаються із 7 модулів: "комунальна гігієна", "гігієна харчування", "гігієна праці", "гігієна дітей та підлітків", "радіаційна гігієна", "загальні питання гігієни та екології", "гігієна надзвичайних ситуацій".

Особливістю навчання іноземних студентів старших курсів є більший обсяг тем СРС, вирішення ситуаційних завдань, вміння працювати з нормативними документами гігієнічного профілю, здача практичних навичок за приладами, проміжний і підсумковий тренінг по тестах з бази "Крок – 2".

Крім того, іноземні студенти (англomовна форма навчання) складають державний іспит з гігієни, який включає основні елементи: вирішення ситуаційної задачі, вміння працювати з нормативним документом, здача практичної навички за приладами, вміння надавати гігієнічну оцінку ситуації, визначати фактори ризику для здоров'я населення, складати план гігієнічних рекомендацій, характеризувати методики визначення факторів навколишнього середовища.

З огляду на відсутність базових національних підручників з гігієни для студентів старших курсів, адаптованих для викладання англійською мовою, англomовні викладачі кафедри гігієни та екології створили навчально – методичну продукцію для іноземних студентів: protocols of practical study for English – speaking students of 6 courses

on the "Hygiene and ecology of a human", speciality" Medical department"; protocols of practical study for English – speaking students of 3 courses on the "General hygiene", speciality "Medical department"; guideline for practical training on "Hygiene and Ecology" for 6 courses students of International faculty, specialty "General Medicine"; guideline for practical training on "General hygiene" for 3 courses students of International faculty, specialty "General Medicine" та інші.

З огляду на специфіку дисциплін гігієнічного профілю, слід зазначити, що при комплексній оцінці факторів навколишнього середовища, студенту необхідно використовувати гігієнічні регламенти. Більшість нормативних документів були перекладені на англійську мову і адаптовані до умов українських реалій: State Sanitary Rules-201-97 "Protection atmospheric air from pollution", Scale for assessment of sanitary state of soil, Hygienic demands to hospital environment, "State sanitary rules and norms on the device, maintenance of general educational institutions and the organization of teaching and educational process" №5.5.2.008-01, "State sanitary rules and norms safety of toys and games for children's health" №5.5.6.012-98 order by Ministry of Health of Ukraine, "Hygienic requirements to the printed matter for children" №13 order 18.01.2007 year by Ministry of Health of

Ukraine, "Physiologic amounts for major dietary ingredients and energy" order 18.11.1999 year by Ministry of Health of Ukraine, "Admissible level of maintenance radioisotopes 137Cs and 90Sr in the foodstuff and potable water. Values of admissible levels of radioisotopes 137Cs and 90Sr in the foodstuff and potable water (Bk/kg, Bk/l)", State sanitary rules and norms "Hygienic requirements to drinking water, intended for human consumption" # 2.2.4-171-10, та ін. Однак, крім національних стандартів, при підготовці лекційного курсу викладач знайомить англійських студентів до вимог міжнародних стандартів, класифікації хвороб водного походження, з хворобами в тропічних країнах.

Окрім того, для полегшення засвоєння навчального матеріалу, в практичні заняття та лекційний курс впроваджені монографії англійською мовою для іноземних студентів [5, 6]. При проведенні заняття по модулю "Гігієна харчування", наприклад, іноземні студенти користуються (табл. 1) для розрахунку і оцінки індексу маси тіла, представлений в монографії [5]. Монографія "Аліментарне ожиріння як гігієнічна проблема" написана двома мовами і призначена для англійських і російськомовних іноземних студентів медичних факультетів вищих навчальних медичних закладів III – IV рівнів акредитації.

Таблиця 1. Класифікація нестачі і надлишку ваги у дорослих згідно індексу маси тіла (ІМТ) (ВООЗ, 2000)

Класифікація	ІМТ, кг/м ²	Опис популяції
недостатня вага	<18,5	худий
діапазон норми	18,5-24,9	нормальний, здоровий, прийнятна вага
надлишок ваги	≥ 25	зайва вага
пре-ожиріння	25-29,9	зайва вага
повний, I ступінь	30,0-34,9	ожиріння
повний, II ступінь	35,0-39,0	ожиріння
повний, III ступінь	≥ 40	патологічне ожиріння

Висновки. Особливості підготовки англійських студентів на кафедрах гігієнічного профілю відрізняються за навчальною програмою для іноземців молодших і старших курсів. Для англійських студентів молодших курсів найбільш пріоритетними є: проведення семінарів – конференцій з дискусією доповідей учасників, участь в засіданнях СНТ, публікація тез, розбір практичних навичок з наочною демонстрацією методики вимірювання факторів середовища, письмовий або усний контроль теоретичної підготовки студента. Для студентів старших курсів пріоритетними є: підготовка до написання тестів "Крок-2", вирішення ситуаційних завдань, вміння оцінювати фактори навколишнього середовища і знати методику вимірювання цих факторів за допомогою приладів, заповнення протокольних зошитів по темах практичних занять і СРС.

У лекційний курс необхідно включати гігієнічні заходи з профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, особливо в країнах з тропічним кліматом, першочергово гігієнічне нормування факторів навколишнього середовища за вимогами національних та міжнародних стандартів.

З огляду на невелику кількість національних підручників для англійських іноземців з дисциплін гігієнічного профілю, рекомендується використовувати і періодично оновлювати нормативну базу гігієнічних стандартів, переведених на англійську мову; використовувати монографії та навчальні посібники на англійській мові, адаптовані до тем практичних занять та лекційного курсу для іноземних студентів – англійської та російськомовної форм навчання.

Література

1. Puzyrev EV. System of education students at an engineering university. *Young Scientist*. 2015. 2 (17): 299-302.
2. Asherov AT, Shekhovtsova VI., Polyakova YuM. Professionally important qualities of the specialist as the component of its design culture. *Bulletin NTUU "KPI": Philosophy. Psychology. Education: Coll. Sciences. works*. 2010. 2(29): 127-132.
3. Student Scientific Society: Key Role in the Professional Training of Medical Specialists in the Higher Medical Schools / Kramar S.B., Nazarova D. I., Silkina Yu.V., Baibakov V. M., Lukianenko D. M., Hryhorenko L.V. // *European Applied Sciences*, 2016. – № 11. – P. 17 – 20.
4. Role of lecture in the modern education system / Kramar S.B., Nasarova D.I., Zharikov M.Yu., Lukianenko D.M., Hryhorenko L.V., Shevchenko I.N., Baibakov V.M., Stepanskyi D.O. // *European Applied Sciences*, 2015. – № 4. – P. 22 – 24.
5. Alimentary obesity as hygienic problem / Byrjak L.I., Belitskaya E.N., Shchudro S.A., Gryhorenko L.V. – Dnepropetrovsk: Porogy, 2012. – 273 p. – (Monograph).
6. Hryhorenko L.V. Effects of poor potable water quality on the health of peasants – inhabitants of Dnepropetrovsk rural settlements (by the sociological survey and results of own research) / L.V. Hryhorenko, A.A. Shevchenko. – Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. – 101 p. – Assess mode: <http://dnb.d-nb.de>.

ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ІСПИТУ З ОСНОВ МЕДИЦИНИ

Александрова К.В., Крісанова Н.В., Рудько Н.П.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Проблеми, які назріли в медичній галузі нашої країни, без сумніву, вимагають проведення ряду реформ, в тому числі і в медичній освіті. Але яким чином і які перетворення доцільно проводити в медичній освіті? Ці питання є дуже актуальними. На сайті центру тестування МОЗ України з'явилася публікація від 20.03.2019 р. «За крок до реформи». Що очікувати від результатів пілотного іспиту IFOM, який пройшов 15 березня 2019?». В цій статті американський іспит IFOM з фундаментальних наук для українських студентів-медиків був названий як «наймасштабніший за весь час» проведення за межами США розробником тесту – американською Атестаційною організацією NBME.

Основна частина. Співробітники кафедри біологічної хімії ЗДМУ з січня 2019 року мали можливість ознайомитися зі змістом аналогічних завдань (117 завдань USMLE step 1 2018 року) з метою розробки методики підготовки студентів 4-го курсу медичного факультету з дисципліни «Біологічна хімія» до задачі даного моніторингового іспиту. Наш висновок був невтішним: студенти 4-го курсу не зможуть здати такий іспит успішно, тому що зміст кожного завдання не відповідає типовим програмам дисциплін, які вивчаються перші три з половиною роки студентами спеціальності «Медицина» у ВНМЗ України.

Цитуємо висновок з вищезазначеної публікації: «він (автори – іспит) не відповідає за змістом навчальному плану, який побудовано за горизонтальною моделлю вивчення спочатку фундаментальних дисциплін, а потім клінічних, а отже не відповідає програмам навчання».

Завідомо було відомо, що проведення USMLE step 1 в Америці є першим етапом процесу здобування майбутнім лікарем ліцензії на медичну практику після отримання усього обсягу знань в медичній школі, чи в медичному університеті. Виникає питання: навіщо цей іспит потрібно було проводити в ВНМЗ України на 4-му курсі, коли

студенти ще не засвоїли всього обсягу знань (особливо з клінічних дисциплін)? В публікації: «За інформацією прокторів перші студенти почали здавати буклети з бланками відповідей вже після 15-20 хвилин від початку іспиту. А через дві години в аудиторіях залишилося менше половини студентів».

Ще одне питання: яку суму в гривнях заплатили платники податків за проведення даного моніторингового дослідження вищевказаній фірмі, яка не дала фахівцям ВНМЗ України ознайомитися з завданнями (давалося 160 завдань) і зробити хоч якісь самостійні висновки про стан рівня підготовки вітчизняних студентів у світлі вимог американської медичної школи?

Ще одна цитата: «якщо оцінювання немає зворотного зв'язку з навчанням, то воно не виконує взагалі жодної дидактичної функції». Автори статті абсолютно згодні по суті з цим висновком.

Висновки. Проводити такий іспит після третього курсу, як це планується згідно постанови Кабінету міністрів України №334 від 28.03.2018 р. «Про затвердження порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров'я”», недоцільно. Це питання вимагає всебічного обговорення провідними фахівцями медичної освіти України.

Література

1.Постанова Кабінету міністрів України №334 від 28.03.2018 р. «Про затвердження порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров'я”» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-%D0%BF>.

2.<https://www.testcentr.org.ua/uk/novosty/za-krok-do-reformi-shcho-ochikuvati-vid-rezultativ-pilotnogo-ispitu-ifom-yakij-projshov-15-bereznia-2019>.

ІНТЕГРАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ НА МІЖНАРОДНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ

Александрова К.В., Романенко М.І., Макоїд О.Б., Іванченко Д.Г., Сінченко Д.М.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. В теперішній час заочна форма навчання (навчання без відриву від виробництва) за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація має широку популярність і розповсюдження як в Україні, так і за межами нашої країни. Вона розрахована на тих, хто працює за напрямком майбутньої спеціальності, створює перспективи для їх професійного росту та вдосконалення, дає можливість здобути вищу освіту, одночасно продовжуючи власну трудову кар'єру. Концепція підготовки фахівців за заочною формою навчання базується на використанні досвідчених

викладацьких кадрів та передбачає викладання дисципліни «Біологічна хімія» як за традиційними аудиторними формами (лекції, лабораторні і семінарські заняття), так і з використанням специфічних форм заочного навчання (самостійна позааудиторна робота, виконання контрольних завдань). Процес розвитку комунікаційних технологій призводить до появи принципово нових форм отримання і передачі інформації. Тому в даний час кафедрою біологічної хімії ЗДМУ з метою підвищення якості професійної освіти проводиться активне впровадження в освітній

процес нових дистанційних форм навчання зі студентами міжнародного факультету в міжсесійний період.

Основна частина. Навчальний процес за заочною формою проходить під час сесій та у міжсесійний період. Міжсесійний період – це частина навчального року, протягом якого передбачається великий обсяг позааудиторної самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом, що особливо складно для іноземних студентів. Тому впровадження в освітній процес нових дистанційних форм навчання має, на наш погляд, велике значення.

Під терміном дистанційне навчання розуміють електронне навчання (E-learning) із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, глобальних мереж. В ЗДМУ активно впроваджується дистанційне навчання на платформі open edX [1].

В процес викладання дисципліни «Біологічна хімія» на кафедрі біологічної хімії ЗДМУ викладачі інтегрували елементи дистанційного навчання студентам 3 курсу міжнародного факультету заочної форми навчання з метою надати студентам матеріал для підготовки та контролю знань у себе на батьківщині. Був створений on line курс, який містить базовий теоретичний матеріал з усіх розділів дисципліни. Це допомагає студентам при виконанні контрольних робіт за межами країни. Теоретичний матеріал розміщений як у вигляді текстових матеріалів, так і у вигляді відеоконтенту та презентацій, а деякі теми курсу пояснюються за допомогою комбінації відеолекцій та презентацій або текстового блоку. Кожен теоретичний блок завершується завданнями для перевірки знань, головним чином – це блоки контролю знань у вигляді тестових за-

вдань та ситуаційних задач. Крім того, колективом розробників курсу використовувались завдання, які потребують написання структурних формул, вміння розраховувати певні біохімічні показники, вміння орієнтуватись в графічному матеріалі (пояснювати таблиці). Також студенти заочної форми отримують доступ до електронних посібників з усіх розділів дисципліни, що створені викладачами кафедри [2].

Наприкінці курсу студентів пропонується пройти загальне тестування з усіх тем з використанням інтегрованої системи RATOS. В подальшому на очній сесії використання елементів дистанційного навчання при підготовці до занять дозволяє приділити більше аудиторного часу на закріплення матеріалу, вирішення ситуаційних задач, всебічному контролю та індивідуалізації навчання. Крім того, студентам надана можливість тренуватися та працювати з поясненнями до вірної відповіді на тести Крок 1 [3].

Висновок. Впровадження технологій дистанційного навчання (on line курсів) в освітній процес підготовки провізорів заочної форми навчання надає змогу іноземним студентам набуття навичок самостійного підвищення рівня своєї освіти, підвищення якості знань, що піднімає конкурентоспроможність цих фахівців-провізорів на міжнародному ринку праці.

Література

1. <https://courses.zsmu.edu.ua/>
2. <https://biochem.zsmu.zp.ua/rabota-kafedry/zavantazhiti-samostiyna-robota>
3. <https://biochem.zsmu.zp.ua/farmatsiya-ukr-z-poyasnenniyami>

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ СТУДЕНТАМ СКОРОЧЕНОГО КУРСУ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ

Александрова К. В., Федотов Є. Р., Шкода О. С., Михальченко Є. К.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Випускники медичного коледжу за спеціальністю 223 «Медсестринство» мають право вступу до Запорізького державного медичного університету на II курс для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Медицина», «Педіатрія», та «Стоматологія».

Моніторинг викладання хімічних дисциплін в медичних коледжах виявив недостатність базових знань з хімії у випускників, а дисципліна «Біологічна хімія» в медичних коледжах взагалі не викладається.

В медичних вузах хімічні дисципліни (медична хімія, біоорганічна хімія та біологічна хімія) відносяться до базових теоретичних дисциплін. Можна виділити ряд факторів, що обумовлюють важливість фундаментальної хімічної підготовки для студентів-медиків:

- вивчення сутності хімічних процесів, що протікають в біосистемах, рішення хімічних задач з медико-біологічної спрямованістю сприяє розвитку логічного мислення, яке є основою клінічного аналізу, підвищенню інтелекту студентів;

- в живих організмах протікає безліч біохімічних процесів різного типу, тому однією з найважливіших задач хімічної освіти медиків є вивчення закономірностей протікання хімічних реакцій в живому організмі;

- хімічна підготовка студентів медичного вузу важлива з точки зору соціального аспекту, тому що такі проблеми, як техногенні катастрофи, забруднення навколишнього середовища, виробництво пестицидів, отруйних речовин, вживання наркотиків і алкоголю, є одночасно і медичними [1].

Освоєння курсу біологічної хімії має забезпечити:

- фундаментальну загальнохімічну підготовку майбутніх лікарів;

- розвиток у них логіки і аналітичних навичок для подальшого освоєння фундаментальних теоретичних і клінічних дисциплін;

- усвідомлення студентами значення хімічних знань і умінь в їх подальшій професійній медичній діяльності [2].

Основна частина. Основною трудностю, з якою стикається викладач при роботі з групою є відмінність у вихідному рівні підготовки студента, який може варіюватися в значних межах [3]. Короткий термін вивчення дисципліни і висока насиченість кожного заняття ускладнює процес адаптації студентів з низьким вихідним рівнем знань, що може призводити до зниження його мотивації до навчання, а також ускладнює процес самонавчання в області досліджуваної дисципліни [4].

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Корда М. М., Гудима А. А., Шульгай А. Г., Запорожан С. Й. ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ТА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ПАРАМЕДИКІВ У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ	3
Рожко М. М., Ерстенюк Г. М., Капечук В. В., Пелехан Л. І., Іванців М. О. З ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО СТРУКТУРОВАНОГО КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	9
Корда М. М., Шульгай А. Г., Пасяка Н. В., Петренко Н. В., Галіяш Н. Б., Бількевич Н. А. ОБ'ЄКТИВНИЙ СТРУКТУРОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ІСПИТ ЯК ВИМІР ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ	12
Мороз В. М., Гумінський Ю. Й., Полеся Т. Л., Фоміна Л. В., Гумінська О. Ю., Кисельова Т. М. ІННОВАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ М. І. ПИРОГОВА.....	16
Вороненко Ю. В., Вдовиченко Ю. П., Толстанов О. К., Краснов В. В. ФУНКЦІОНАЛЬНІ І СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ ТА ПРОВІЗОРІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....	19
Лісовий В. М., Капустник В. А., Марковський В. Д., Завгородній І. В., Мацько А. М. РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	22
Вороненко Ю. В., Мінцер О. П. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МАСОВОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	24
Бойчук Т. М., Геруш І. В., Ходоровський В. М., Колоскова О. К., Марусик У. І. ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У БУКОВИНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	26
Перцева Т. О., Шпонька І. С., Захаров С. В., Ханюков О. О., Кравченко О. І. ЗАСТОСУВАННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО СТРУКТУРОВАНОГО КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ ЯК ЕТАПУ ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ДЕРЖАВНОГО ЗАКЛАДУ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ».....	28
Котвіцька А. А., Федосов А. І., Крутських Т. В., Барковська О. Я. УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	30
Колесник Ю. М., Авраменко М. О., Моргунова С. А., Рижов О. А., Іванькова Н. А. КОНЦЕПЦІЯ КОРПОРАТИВНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗНАЇВ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	32
Никоненко О. С., Шаповал С. Д., Дмитрієва С. М., Грицун Т. О. ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЧНО-ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ	35
Хвисько О. М., Марченко В. Г., Гири М. П., Коломійченко Ю. А., Голяницьев М. О., Жеребкін В. В., Соболева І. А., Єлоєва З. В., Цюдікова О. А., Вороньжєв І. О., Сергієнко О. І. ВПЛИВ НОВІТНІХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРІВ..	37
Ждан В. М., Дворник В. М., Старченко І. І., Беляєва О. М. САМООЦІНКА ДИНАМІКИ І СУЧАСНОГО СТАНУ КАДРОВОГО, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ЗНАЇВ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я» В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ.....	40

Секція І

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ, КАДРОВЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ЗНАЇВ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»

Абрамов С.В., Байбаков В.М., Григоренко Л. В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ МОЛОДШИХ І СТАРШИХ КУРСІВ КАФЕДР ГІГІЄНИЧНОГО ПРОФІЛЮ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ	47
Александрова К.В., Крісанова Н.В., Рудько Н.П. ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ІСПИТУ З ОСНОВ МЕДИЦИНИ	50
Александрова К.В., Романенко М.І., Макоїд О.Б., Іванченко Д.Г., Сінченко Д.М. ІНТЕГРАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ НА МІЖНАРОДНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ.....	50